

**EL ŞAİRƏSİ ŞÜKUFƏ GÖYÇƏLİNİN
HƏYAT VƏ YARADICILIĞINA DAİR**

Açar sözlər: Şükufə Göyçəli, aşiq, el şairi, Göyçə, Zaqatala, şeir
Key words: Shukufe Goychali, ashug, folk poet, Goycha, Zaqatala, poetry
Ключевые слова: Шукуфе Гейчали, ашуг, поэт народа, Гейча, Загата, стих

Azərbaycan şifahi söz sənətinə, ədəbiyyatına, poeziyasına dəyərli kəlamlarının, şeiriyyətinin hikməti ilə rəngarəng çalar qatan sənətkarlarımız var ki, onlar yaratdıqları söz incilərinin əvəzolunmazlığı və qüdrəti ilə, özlərinə məxsus dəstxətti ilə yaddaşlarda yaşayır, el arasında dərin rəğbət, hörmət və sevgi qazanırlar.

Xalqımızın ən zəngin milli-mənəvi dəyərlərini özlərində daşıyan, sənədəfər edən el sənətkarları yaratdıqları söz incilərində hər zaman yaşadıkları elin təmsalında ümumxalq dərini canlandırmağa çalışmışlar. Eldən gələndə öz dərdləri hesab etmişlər. Təsədufi deyildir ki, Ulu öndər Heydər Əliyev milli dəyərlərimizə, onların öyrənilməsinə və təbliğ olunmasına böyük əhəmiyyət vermiş və qeyd etmişdir ki, "Hər bir xalqın mənəvi irsi onun milli sərəvəti, tarixi və bu gündür. Azərbaycan xalqının mədəniyyəti dünyanın ən qədim mədəniyyətlərindən sayılır" [1].

Bu gün milli-mənəvi düşüncə yükünü yaradıcılığında yaşadan, klassik ənənəyə sadıq qalan, vətənpərvər el sənətkarlarımızdan biri də Şükufə Göyçəlidir. O, 1967-ci ildə Göyçə mahalının Şişqaya kəndində dünyaya göz açmış və 1988-ci ildə Zaqatalanın Kürdəmir kəndini özünə ikinci vətən seçmişdir.

Şükufə Göyçəli Zaqatala yazarlar, eləcə də "Buta" yaradıcılıq birliklərinin üzvüdür.

Onun şeirə, saza, sözə vurğunluğu hələ uşaq yaşlarından yaranmışdır. Şükufə Göyçəlinin böyüdü-yü mühit onu bir şairə kimi yetişdirmişdir, – deməyə əsasımız var. Aşiq Rəhim, Aşiq Valeh şə-cərəsindən olan Şükufə Göyçəli sözün həqiqi mənasında hər şeydən öncə həyatsevər bir insan, saz-söz vurğundur. Onun bir sıra şeir kitabları nəşr olunmuşdur. Bunlardan "Səni ömrümə yazmışam", "Yaşamaq istəyirəm", "Göyçə ürəyimdə sağalmaz yaram", "Analı dünyanın həsrətidəyəm" kitabları Şükufə Göyçəlinin uğurlu nəşrləri sırasındadır. "Ünvarsız sevgi" kitabı isə nəşriyyata təqdim edilmişdir.

Şükufə Göyçəli qəlbində böyük vətən məhəbbəti ilə yaşayan el şairəsidir. Bu təsir onun yaradıcılığında da duyulur. Onun yaradıcılığında sevinclə nisgil bəzən paralel şəkildə verilsə də bir sonsuz ümid və arzu, vətənə, doğma elinə qayıtmaq arzusu vardır. Vətən məhəbbəti əsas xətt kimi ö-türülür:

*Gəzdim gənc yaşında dağı-aranı,
Vətəndə könlümün əzəl oylağı,
Sülh adlı müqəddəs ulu bayrağı,
Dünyanın köksünə taxan olaydım.*

Vətəni böyük məhəbbətlə sevən, vətəne, xalqa gələn dərdi, nisgili öz dərdi bilən sənətkar düşüncələrində belə bir an doğma elini unutmur və özünün ərənlər nəslindən olduğunu qürurla vurğulayır. Göyçəyə həsr etdiyi şeirlərinin birində qeyd edir:

*Göyçəm ürəyimdə sağalmaz yaram,
Harda Göyçəm dinar, mən ordə varam.
Ərənlər nasliyəm, nasilimlə varam
Aşıqlar kökəndən köklənən sazam.*

Göyçə həsrəti, doğma yurdun qovuşmaq eşqi, vətəne məhəbbət hissi Aşıq Valeh poeziyasında da dərin iz buraxmışdır. Eyni eldən, eyni şəcərədən olan saz, söz adamları düşüncələrində hər zaman o yerləri xatırlayır, ürəkləri daim doğma yurda qovuşmağın həsrətini çəkirlər:

*Göyçəliyəm, didərginəm vətənimdən, elimdən,
Qərīb könlüm ayrılmayr bir an Göyçə gölündən.
Mən Valehəm, həcv-hədyən əsla çıxmaz dilimdən,
Dindirənlər xoş dinərəm, sinəsi dəftər mənəm [2].*

Vətən həsrəti, vətəne bağlılıq Şükufə Göyçəli yaradıcılığında özünəməxsus tərzdə verilir. O, hələ gənc yaşlarından yaşadığı elindən, obasından ayrı düşmüş, hər zaman böyüyüb boya-başa çatdığı yurdunun, gəzib-dolaşdığı vətən torpaqlarının həsrəti ilə yaşamışdır:

*Bürünlüb qızıla vətənin daşı,
Uzaqdan görünür Murovun başı,
Torpağı satıbdı dilbilməz naşı
Cəzasın verəcək vətən torpağı.*

Hər zaman Göyçə həsrəti ilə yaşayan şairənin vətən adlı dərdi, nisgili heç unudulmayıb, onu tərk etməyin, – deyir:

*Göyçəllilər, tərk etməyin Göyçəni,
Dağılmayın ellər, aman – üdür.
Orada babalarımın r... var,
Unutmayın ellər gümüdür.*

Və yaxud:

*Xəbər gəldi Göyçə köçdü dağıldı.
Gen dünya başıma necə dar gəldi.
Tələndi dövləti, varı vətənin
Millətə çəkdiyi ahu-zar qaldı [3, s.30].*

Şükufə Göyçəlinin yaradıcılıq irsi maraqlı və rəngarəngdir. Onun yaradıcılığını mövzu baxımından bir neçə qismə ayırmaq olar.

1. Vətən həsrəti
2. Təbiət gözəllikləri
3. Saf, həqiqi məhəbbətin tərənnumu
4. İctimai-siyasi fikirlərin əksi
5. Multikultural dəyərlərin əksi

Araz Yaquboglu məqalələrinin birində qeyd edir ki, Azərbaycan xalq ədəbiyyatı, aşıq yaradıcılığı o qədər zəngindir ki, bu yaradıcılığı öz ədəbi irsi ilə zənginləşdirən el sənətkarları nə qədər öyrənilsə də, nə qədər araşdırılsa da, yəna də ayrı-ayrı aşığın, el şairinin tədqiqatə ciddi ehtiyacı olduğu bəlli olur [4, s.350].

Şükufə Göyçəli yaradıcılığı da məhz hər zaman tədqiqatə cəlb olunması mümkün, xalq uslubunda yazıb-yaradan və ehtiyac duyulan el şairlərimizdəndir. Onun şeirlərində təbiət gözəlliklərinə gəlincə, doğulub boya-başa çatdığı Göyçə təbiəti başlıca yer tutur.

*Baharda bəzənir dağlar, dərələr,
Artar yəna xoşcəlalın, a Göyçə,
Xəzanlı payızın, şaxtılı qışın,
Gələndə bağlamır yolun, ay Göyçə.*

Və yaxud:

*Yəne lələ, nargiz düzəmi gəldi,
Kəkötü, baldırqan düzəmi gəldi.
Yoxsa bəd-nəzərə, gözəmi gəldi,
Dağıldı vətəndən elin, ay Göyçə.*

El şairəsinin təbiət şeirlərində, xüsusən də bayatılarında insan qəlbinin harayı, arzu və istəkləri, həsrəti, narahatlığı, nisgili oxunur. Dərd, küskünlük, ötən günlərin şirin xatirəsi ilə yaşamaq eşqi, gələcəyə böyük ümidlə baxmaq həvəsi onun poeziyasının əsas qayəsini təşkil edir.

*Şişqayın dağarı
Ənrliydi bağları,
Hərən yadına düşür
Omrun ötən çağları.*

Akademik H.Arasliya görə, hər sənətkarı onu yetirən mühit və şərait daxilində tədqiq edib qiymətləndirmək lazımdır [5, s.37]. Biz Şükufə Göyçəli poeziyasını bu baxımdan, böyüyüb boya-başa çatdığı Göyçəsiz təsvir və təhlil edə bilmərik. Onun ruhu da, qəlbi də vətəne, doğma elə qovuşmaq arzusu ilə döyünür...

Sənətkarın bu tip bayatılarında sanki bir acı həsrət, təəssüf hissi duyulur. O hər zaman köç etdiyi, qoyub gəldiyi elinin arzusunda, sorğındadır. Təbiət və onun gözəlliklərinin təsviri Şükufə Göyçəli poeziyasının başlıca mövzusunı təşkil edir:

*Yaylağın yarda qaldı,
Şişqaya darda qaldı,
Çıxanda doğma kənddən
Gözələrim daldə qaldı.*

Şükufə Göyçəlinin yaratdığı bu bayatılarda başdan-başa vətən məhəbbəti, torpağa, elə, obaya bağlılıq, əvəzsiz sevgi duyulur. Professor H.İsmayilov qeyd edir: "Bu bayatılarda, el-oba həsrəti, nalə və fəryad, əlovlu ehtiras və ümumbəşəri bir haray yaşayır" [6, s.38]:

*Sarı nərin tapəsi,
Tikanlyadı dərəsi,
Gədən gəldi o yoldan,
Qayıtmadı bir kəsi.*

Onun məhəbbət lirikası əvvəldən sona qərib, qürbət, gözəllik, diqqət, saf sevgi üçün vuran ürəyin çırpıntıları, haray üzərində qurulmuşdur. Qəbul edilməyən duanı, gerçəkləşməyən bir arzunu Allahdan xeyirlisi hesab etməyi bacaran və hər zaman şükür edən Şükufə Göyçəli hər işin sonunda bir xeyir vardır, – deyə düşünür:

*Şükufə söyləməz hər kəsə yarım,
Hər işdə bir xeyir vardır Allahım.
İzn ver qoymunda açsın baharım,
Hər açılan sabahlarım, ay gözəl [2].*

Bu xüsusiyyətə biz Şükufə Göyçəli nəslindən olan el arasında ad-san qazanmış Aşiq Valeh poeziyasında da çox təsadüf edirik:

*Vələh ilahidən dilər eşqini,
Qüdrəti ilhamdan alar eşqini,
Nəmərd bir oyuncaq bilər eşqini,
Sanar ki, şəkəri, baldı məhəbbət [7, s.133].*

O sevməyən ürəyi barsız, bəhərsiz bağçaya bənzədir. İnsanı gözəlləşdirən, müdrikləşdirən, mərhəmətli edən də eşqdır, düşünür.

*Cismindən, qanından süzülən sözü,
Ürək çıyarmırsa, dil danışarmı?
Bağçada otmasa şeydə bülbüllər,
Yasaman gül açib gül danışarmı? [8, s.246]*

Onun məhəbbət şeirlərində bir axıcılıq, səmimiyyət var. Sevəndə də cəsarətlə, hünərlə, böyük ürəklə sevir, inciyəndə də, Şükufə Göyçəli poeziyası klassik ənənəyə söykənsə də onun orijinallığı məhz özünü ifadə etmə bacarığıyla seçilir.

*Öpdü yanağımdan bir qəfil külək,
İnizər qəlbimdə kövrəldi dilək.
Kövrək arzuların çırpıldı daşa
Bacarırsan indi yaşa, ay ürək [2].*

Şükufə Göyçəlinin məhəbbət lirikası sanki musiqi üzərində yaranmışdır. Professor Vaqif Vəliyevə görə, Azərbaycan şifahi xalq ədəbiyyatında gözəldən, gözəllikdən, eşqdən yazmayan söz-usadına təsadüf etməmək mümkün deyil [9, s.37]. Onun şeirlərində bir axıcılıq, səlistlik və sərbəstlik duyulur.

*Bir sevginin izi ilə
Qovub çatırsan illəri.
Öz eşqinə ortağ edib
Haraylarsan gör kimsəni [2].*

Və yaxud:

*Nə sevə bilməşəm, nə sevilmişəm
Mən səni sən qədər sevə bilmirəm.
Nə həsrət görmüşəm, nə də ki, vüsal,
Mən səni sən qədər sevə bilmirəm.*

ANAS

Institute of Literature named Nizami Ganjavi
Azerbaijan Literary Studies, 2019, № 1

O, “Sənsiz ölmüşəm” şeirində həqiqi, gerçək sevginin ölməzliyindən söz açır. Ona gerçək eşq bəxş edən, içində əbədi sevgi məşəli alovlandırın insana “qəlbimin əbədi sakininə çevrilməyədin, həqiqi eşqin nə olduğunu bilmədim”, – deməklə əslində dolayısıyla ona təşəkkür etmiş olur

*İnsan qocalsa da sevgi qocalmır.
Mən sevə bilməzdim sən olmasaydın.
Həqiqi sevginin olmurmuş sonu,
Bilməzdim içimdə yaşamasaydın.*

Və yaxud:

*Həsrət uzandıqca tikəmir səbrim
Qocaldıqca şirinləşir vüsalım.
Neyləyim alimdə deyil qərarım,
Bu sevgidə cəm olmayır xəyalım.*

Şükufə Göyçəli gerçək və həqiqi sevginin əlçatmaz və ünetməz olduğuna inanır.

*Yar yara qovuşsa həsrəti qaçar,
Vüsal açılıb həsrət azalar
Adılaşar məhəbbətin dastanı,
Sevgidə həm vüsal, həm həsrət olar [3, s.73].*

Onun məhəbbət lirikası əvvəldən sona səmimiyyət, cəsarət, fədakarlıq lirikasıdır. Doğru söz, saf, ünetməz eşq, gerçək əməl onun şeirlərinin əsas prinsipidir.

*Günahı boynuma yükləmə,
Gecdir mənə təbəhləmə,
Gənc deyilik səhv etməmə,
Səhv etməm bir də mən.*

Bəzən məhəbbət şeirlərində onun iç dünyasının hiss və həyəcanını, ürək çırpıntılarını açıq şəklə görə bilərik:

*Susur-susur lal kimi.
Ax, bu necə sevgidir.
Üfurlərim par kimi.
Ax, bu necə sevgidir.*

Ümumiyyətlə, Şükufə Göyçəli poeziyasında məhəbbət şeirlərinin xüsusi çəkisi var. Hansı ki, bu şeirlər bizi həyata bağlayan əsl eşqin fəlsəfasını, mahiyyətini açıqlayır. Bu lirikada bir kiçik ürəkdə böyük cəsarətlə, hünərlə böyüyən, yaşayan və yaşadən bir eşqin fəlsəfəsi qorunur. Bu məhəbbət fəlsəfəsində bir qürurlu qadın, bir əvəzolunmaz ana obrazı canlanır.

*Ömrüme yazıldın qızıl xəriflə,
Bağlandı belimə kələflərinlə
Urayımı nişan alma hədəflə
Çox da ki ayağına enmirəm sənin.*

Onun məhəbbət şeirlərində həm də bir giley, yanğı, küskünlüklə yanaşı, bir qürur hissi, ağıllıq, vüqarlılıq duyulur.

AMEA

Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu
Azərbaycan ədəbiyyatşünaslığı, 2019, № 1

“Aldanmışam” rədifli şeirində sənətkarın iç dünyasının hiss-həyəcanı öz rəngarəng çalarlarını verilir:

*Bilsəydim yalanmış o məhəbbətin.
Heç zaman sevgimi sənə açmazdım.
Saxlardım qəlbimdə ta qəbrə qədər
Bu gün bu yalana heç də yanmazdım.*

Və yaxud:

*Söyləmə nə vaxtsa öteçək hər şey.
Arzulər ürəkdə heç qocalmayır.
Hər şey unudulsa, oñib keçsə də,
Məhəbbət ürəkdə unudulmayır.*

Və yaxud:

*Məhəbbət ən gözəl dadlı bir nemət,
Kim deyir görəsən pisdir məhəbbət.
Sevib-sevilənlər deyirlər bəzən,
Ürəkdə saralan hissidir məhəbbət.
Ayrıliq odunda yanib-sönməsən,
Öüssəm, kədəri, qəmi həsrətindən külə dönməsən,
Sən hələ bilməsən ayrılıq nədir [3, s.107].*

Onun poeziyasında sevinclə qəm-kədər, inciklik, giley, nişgəl paralellik təşkil edir. O, əcəlin bir gün onunla üzəbüz dayanacağını bilir, cəhanın kədəre büründüyünü vurğulayır. Bütün bunlara baxmayaraq, o var olduğu dünyanı sevä-sevä yaşadığını qeyd edir:

*Xəbər verim ürəyimdən, qəlbimdən,
Sevä-sevä yaşayıram dünyanı,
Əcəl gəlib dayansa da üzəbüz,
Kədər-qüssə bürüyübdür cəhanı
Sevä-sevä yaşayıram dünyanı.*

Azərbaycan şifahi xalq ədəbiyyatında elə bir el sənətkarı yoxdur ki, o anaya şeir həsr etməmiş olsun. Şükufə Göyçəli poeziyasında da anaya həsr olunmuş şeirlərin özünəməxsus yeri var.

*Ana, bağışla mənə deməmək olmur.
Sənin qocalığın yaman dərd olur.
Ana nitrək alın, bükülən belin,
İnan, ürəyimə yaman dərd olur.*

Şükufə Göyçəli gözəli hər şeydən öncə bir qayğıkeş ana kimi dəyərləndirir. Əsl gözəlliyi qadının sədəqətində, doğru əməlinə, danişığı sözün kəsarində görür.

*Cənnət anaların ayağı altında,
Gözəllik qadının cəhrəsindədir.
Ləyaqət, sədəqət əməllərində
Gözəllik dilində-bəhrəsindədir.*

Multikultural məzmunlu şeir nümunələrinə də ara-sıra Şükufə Göyçəli yaradıcılığında təsadüf edirik. Qoynunda yaşadığı, özünə ikinci ana vətən seçdiyi Zaqatalanı çoxmillətli diyar adlandırır. Bu tip şeirlərində burada tarixən çiyin-çiyinə sülhsevər şəraitdə, Azərbaycan türkləri ilə birgə mehribancasına yaşayan azsaylı xalqların həyat prinsipləri əks olunur. Tolerantlıq, ayrı-ayrı dinlərə, dillərə məxsus insanların bir arada sülhsevər şəraitdə mehriban yaşamaları onu sevindirir:

*Dağıstan, Gürcüstan, qardaş Türkiyə
Dərələyəzəm, Kəlbəcərim verilib ələ,
Balakənim, Qaxım-Şəkim, Zaqatalam
Çoxmillətli diyar tək gedər ırəli.*

Onun yaradıcılığında çoxmillətli xalqlar özündə birləşdirən Zaqatalanın vəsfi də özünəməxsus şəkildə verilmişdir. Multikultural dəyər, azsaylı xalqların bu mühitdə mehriban, sülhsevər şəraitdə yaşamaları Şükufə Göyçəli poeziyasında xüsusi yer tutur. Şairə burada yurd salan xalqların Azərbaycan türkləri ilə qaynayıb-qarışdığını, adətlərinin bir-birlərinə bağlılığını, yaxınlığını vurğulayır.

*Əzəldən yurd salıb burada avarlar,
Ləzgilər, zaxurlar, həm yengilləyər.
Gəlib tərəkmələr, gəlib yerəzər
Kökəşib, birləşib, maskunlaşmışlar.*

Burada ölkənin birinci xanımı Mehriban xanım Əliyevanın sözlərini yada salmaq istərdik: o, çıxışlarının birində qeyd etmişdir ki, “Öz mədəniyyətinə, öz tarixinə, öz adət və ənənələrinə, öz milli dəyərlərinə hörmətlə yanaşan xalq, gərək ki, eyni şəkildə fərqli mədəniyyətlərə də hörmətlə yanaşsın, onu özününkü olandan ayırmasın” [10].

*Adət ənənəmiz, milli dəyərlərimiz,
Nümayiş olunur bayram günləri,
Nəsillər artır, köklər birləşir,
Doğmalaşır, qohumlaşır dirləri.*

Şükufə Göyçəli bu şeirində haqlı olaraq burada yaşayan ayrı-ayrı dinlərə, dillərə məxsus xalqların adət-ənənələrinin qohumluq, qız alıb, qız vermə nəticəsində sıx bir-birlərinə bağlılığından söz açmışdır. Bu nümunələrdə bütövlükdə Azərbaycan xalqının digər xalqlara verdiyi sonsuz dəyərdən irəli gələn sevgi, hörmət duyulur. Şükufə Göyçəli yaradıcılığında ictimai-siyasi məzmunlu nümunələr də özünəməxsus yer tutur.

*Nəçə yol namərdlər at aynatdılar,
Yurdumuzu bir-birinə qatdılar
Varımızı taladılar, çəpdilər.
Açmamış saraldı gültün, ay Göyçə*

Onun yaratdığı ictimai-siyasi şeirlərdə düşməne qarşı bir kin, qəzəb, qisas hissi duyulur:

*Hanı bu dünyanın istü qucağı
Nəm verir dörd yanı, kincü, bucağı.
Hanı igdaların cidir düzündə,
Atları oynadan, güldürən çağı.*

Və yaxud:

*İndi oylaqların kimlərə qalıb,
İgidlər yurdunda kim maskən salıb.
Yoxdur sığağatın, yoxdur düzlüyün.
Dünya gözəlliyin keçmişdə qalıb.*

Və yaxud:

*Allah bizi özümüzədən qorusun.
Atdığımız hər addımlar kələkdir.
Ərsi-kürsü yaradan da fələkdir.
Allah bizi bu fələkdən qorusun.*

Şükufə Göyçəli həyata bağlı, gəncliyə aşıq, həmişə gənc ruhlu, düz düşüncəli el şairimizdir. Amma buna baxmayaraq, şeirlərinin birində qocalığından, tənhalığından qorxduğunu "qorxuram özümün qocalığından" vurğulayıf:

*Qorxuram ömrümün payız çağında,
Qorxuram özümün tənhalığından.
Bu bahar, o bahara bənzəmir daha,
Qorxuram özümün qocalığından.*

Hansı şairlərin şeirləri dillərdə nəğmələşib, şeir sevərlərin könlünü oxşayırsa, o şairlər heç vaxt ölmürlər. Bu qəbildən olan şairləri yazdıqları şeirlər əbədiyaşar edir. Bundan sonrakı saf, təmiz, aydın və uzun sürən yaradıcılıq yolçuluğunda Şükufə Göyçəliyə uğur olsun.

ƏDƏBİYYAT

1. Axundzadə Fətəli. Naxçıvan Aşıq sənəti tarixindən. <http://naxcivanxeberleri.com/naxcivan-asiq-s%C9%99n%C9%99ti-tarixind%C9%99n/>.
2. Müəllifdən yazıya alınmışdır.
3. Göyçəli Şükufə. Göyçə ürəyində sağalmaz yaram. Bakı, 2013.
4. Yağuboğlu Araz. Eldən gedən el şairi. <http://karabakhmedia.az/main/3143-elden-geden-el-shairi.html>
5. Arslı Hamid. Aşıq yaradıcılığı. Bakı, Bakı Birləşmiş nəşriyyat, 1960.
6. Azərbaycan folkloru antologiyası (Göyçə folkloru), III kitab. Bakı, "Nurlan", 2009.
7. Mənsimova Zümrüd. Zaqatala aşıq mühiti. Bakı, 2014.
8. Göyçəli Şükufə. Analı dünyanın hösründüyəm. MMC-2017.
9. Vəliyev Vaqif. Aşıq poeziyası. Bakı, ADN-nun nəşri, 1960.
10. <http://www.President.az>

ABOUT THE LIFE AND CREATIVITY OF POET SHUKUFE GOYCHALI

Summary

The article deals with the life and creative heritage of Shukufe Goychali, who was born and lived in Zagatala. Themes in her poetry were widely studied.

It is known from the research that the poems of Shukufe Goychali are based on love. She is the beauty poet who praises the pure love. Here is also studied the Shukufe Goychali's love to the homeland. The article examines her poems about multiculturalism and human values.

О ЖИЗНИ И ТВОРЧЕСТВЕ НАРОДНОЙ ПОЭТЭССЫ ШУКУФЕ ГЕЙЧАЛИ

Резюме

В статье рассматривается жизнь и творческое наследие Шукufe Гейчали, которая жила и созидала в Загатаle. Была широко исследована основная тема бесконечной любви и красоты в поэзии Шукufe. В статье также рассмотрены стихи поэтэссы об общечеловеческих ценностях.